

Til bygning af det nye dige skal der bruges betydelige mængder af klæg. Den må såvidt muligt fremskaffes fra arealet mellem digerne. Man vil naturligvis bestræbe sig på at fremskaffe klægen fra de arealer, hvor tabet ved fjernelsen er mindst, f. eks. på det areal, der udlægges til indvandsreservoir. For så vidt klægen fjernes fra arealer, der ellers ville have kunnet været udnyttet til græsning, må digeanlægget naturligvis skadesløsholde jordfonden for det herved forvoldte værditab. Der bliver med andre ord tale om en modregningspost i mellemværendet mellem digeanlægget og jordfonden.

2. Som der allerede er redegjort for, er et af de væsentlige argumenter for at bygge et fremskudt dige den omstændighed, at man imellem digerne kan indrette et reservoir, hvorved man kan få en tilfredsstillende løsning af *indvandsproblemet*.

Spørgsmålet om en forbedret afvanding af Tønder marsk er imidlertid en særskilt sag, til hvilken der ikke er taget stilling på nuværende tidspunkt. Der er imidlertid ikke grund til at sætte sagen og dermed lovforslaget om en forbedret digesikring i bero på en endelig stillingtagen i afvandingssagen.

Sønderjyllands amtskommune, der må forudsættes at blive initiativtager i afvandingssagen, har imidlertid allerede foranlediget udarbejdet skitseforslag til indretning af reservoir i den nye kog, bl. a. for derved at få en forestilling om, hvilke udgifter der vil være forbundet herved, ligesom man har fremskaffet overslag for udgifterne ved etablering af en højvandspumpestation ved Højer sluse, hvilket må anses for at være den alternative løsning på indvandsproblemet, hvis det fremskudte dige ikke blev antaget.

På grundlag heraf er der opnået enighed om, at afvandingsprojektet skal godtgøre digeprojektet et beløb af 3.500.000 kr., der forlods udredes af Sønderjyllands amtskommune. Ved beløbets fastsættelse er det taget i betragtning, at amtskommunen fremtidig vil friholde staten for opgaven med at vedligeholde den ydre strækning af Højer Kanal således, at der ikke fra statens side ydes amtskommunen nogen særlig godtgørelse i denne anledning, jfr. lovforslagets § 12.

3. De anlægsudgifter, der ikke dækkes af de under punkt 1-2 nævnte bidrag, fordeles mellem staten, Sønderjyllands amtskommune, Højer kommune og Tønder kommune på tilsvarende måde som udgifterne til forstærkning af Ribe dige og anlæg af bærmeveje fordeles mellem de implicerede myndigheder. Der er enighed om, at staten udreder 60 pct.

af udgifterne, og at Sønderjyllands amtskommune udreder to tredjedel og de to kommuner en tredjedel af resten.

Som tidligere anført, anslås anlægsudgifterne til 85 mill. kr. i prisniveau juli 1976. Ansættes de under 1 og 2 nævnte beløb til 13,5 mill. kr., vil statens procentbidrag beløbe sig til ca. 43 mill. kr.

Størrelsesordenen af Tønder og Højer kommuners bidrag vil blive en halv snes millioner kroner. Det forudsættes, at staten yder kommunerne statslån til hel eller delvis fremskaffelse af dette beløb efter samme retningslinjer, som måtte blive fulgt ved ydelse af statslån til Ribe kommune som bistand til fremskaffelse af dennes bidrag til forstærkning af Ribe dige.

4. Der kan være anledning til yderligere at sammenfatte nogle af de udgiftskategorier, der ikke er omfattet af overslaget for anlæg af et fremskudt dige.

a) Det gælder som netop sagt i første række udgifterne ved en forbedret afvanding af Tønder marsk — løsning af indvandsproblemet.

b) For at den nye kogs landområde kan gøres anvendelig til græsning, hvilket er forudsætningen for digeanlægsbidraget fra jordfonden, må arealet gøres dyrkningsmodent, hvilket navnlig vil indebære, at der må træffes foranstaltninger til arealets afvanding og anlægges veje. Udgifterne hertil må for jordfondens arealer afholdes af jordfonden. Fornødne bevillinger vil følgelig blive søgt hertil, når tiden til foranstaltningernes udførelse er inde.

c) Det bør videre anføres, at jordfondens areal mellem de gamle dige og det fremskudte dige skal bidrage til vedligeholdelse af det fremskudte dige, jfr. lovforslagets § 4.

d) For så vidt det ved indretning af reservoiret måtte vise sig formålstjenligt at træffe særlige, udgiftkrævende foranstaltninger med henblik på områdets egnethed som fugleområde, må midlerne hertil fremskaffes efter særlig overvejelse.

e) Det er under afsnittet om digeanlægget og anlægsudgifterne anført, at overslaget ikke indeholder noget beløb til anlæg af en vejforbindelse fra Højer sluse til den nye sluse. En vejforbindelse vil imidlertid under alle omstændigheder være nødvendig for slusens betjening. Der er ligeledes i nævnte afsnit anført, at det kan blive nødvendigt at opføre en bolig for en slusemester ved den nye sluse. Disse udgifter må betragtes som udgifter til digeanlægget, men vil være af en beskedent størrelse i forhold til den samlede anlægsudgift.